

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. I. An consultius sit agere in Possessorio, quàm in Petitorio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

QUÆSTIO I.

An Primissario in Possessorio, vel in Petitorio agere
consultius sit.

SUADERE & persuadere ei Petitorium nitebatur Advocatus quispiam, nimirum ut Primissarius intendat in Judicio instituere actionem realem, qua petitur ipsa res (sicut in Possessorio petitur tantum possessio) utique Confessoriam Utilem, qua has decimas ad se jure quasi-dominii pertinere evincat, facta ipsi certa spe, quod ex fundatione, vel hoc titulo deficiente, ex præscriptione hoc jus incorporale acquisiverit, ac decimarum ex certis agris quasi-dominium: idque ex his causis, 1. quia proprietas seu dominium est longè majoris momenti, quàm possessio; & proprietas absorbet possessionem ita, ut, si sententia feratur in petitorio, res auferatur à possessore, & talis sententia pariat exceptionem rei judicatæ in possessorio, ut possessor non amplius audiatur. per c. 3. § 6. de caus. poss. § propr. Unde 2. Possessorium per sententiam in Petitorio latam redditur inutile: ergo istud, non illud, ubi utrumque habere potest locum, intentari debet; quod enim fieri potest paucioribus, non debet fieri pluribus; nam licet in possessorio obtineret Primissarius, possit Parochus tamen adhuc instituere Petitorium. c. 7. eod. § c. 24. de Elect. & verisimiliter institueret. 3. Non habet, quod timeat Primissarius, si in-

stituatur Petitorium, & decimas sibi vindicare tanquam suas per actionem realem aggrediatur; quia nititur optimò titulo fundationis, & legavi cuius ipsi assignatæ sunt hæc decimæ, ac insuper, licet titulus iste probaretur fuisse invalidus, quod nunquam probare convincenter poterit parochus, tamen fundaret præscriptionem, si proprietatem acquisivisset Primissarius.

Sed levia hæc sunt, & Primissarius si non noxia, saltem minus probanda. Unde suadendum omnino Primissario, ut, cum Possessorio experiri potest istud eligat. Sic enim suadet Primissarius consultus Gaius in l. 24. ff. de R. S. Sic suadent communiter Auctores quorum effatum est, *beati possessoris* sic suadent, & observant boni Prælati, sic suadet denique ratio, & maxima plurimæque commoda, quæ fruuntur possidentes; nam 1. ex possessione præsumitur, & progressu tempore etiam acquiritur dominium ab illud non habente. l. 3. ff. de acq. pat. l. 20. C. de Pactis. l. 8. §. 1. C. de prescript. 30. vel 40. annor. 2. Adversarius non probante obtinet Possessorium, idem levatur onere probandi, & transfert in Adversarium. l. 20. C. de Probat. 4. Possessor acquirit fructus. l. 48. ff. de acquir. rer. domini. 5. Non tenetur suæ possessionis allegare titulum.

tum vel probare. *l. fin. ff. de R. V. ni-*
de contra ipsum militet aliqua Juris præ-
sumptio. arg. c. fin. de Jurejur. ut si
 Latus prætenderet Jus decimarum.
 non tenetur cavere de Judicio fisti.
l. secundum ff. qui satisd. cog. 7. fru-
 ctus perceptos & consumptos non
 restituit, licet postea in Petitorio ca-
 da causa, modo possederit bona fide.
l. in l. 48. ff. de acq. rer. dom. l. 4. ff.
de iur. iur. neque restituit in Petitorio
 vitas expensas & sumptus litis. *arg.*
l. 71. §. 2. ff. de legat. ii. l. 79. ff. de Judic.
 & Adversariarum constituit Actorem,
 eius partes semper sunt duriores.
Cephal. Conf. 573. n. 12. Surd. l. 1.
Conf. 12. n. 25. Denique 9. longè
 facilius est probare possessionem,
 quam proprietatem; nam possessio
 faciliè probatur per testes, qui unum
 vel alterum possessionis actum, uti
 in prædenti, quòd Primissarius colle-
 genti decimas ex certis agris, haud
 difficulter contigisse testabuntur; imò
 in Possessorio Summario sufficit semi-
 plena probatio, ut puta per famam,
 vel unum testem. Menoch. *de recu-*
per. poss. remed. 15. à n. 410. Mascard.
de probat. Conclus. 1205. à n. 1. allega-
 tis plurimis. Econtra proprietatis est
 admodum difficilis, imò quandoque
 impossibilis probationis, præfertim
 ubi per viam præscriptionis probari
 nequit (uti fortè proprietatis decima-
 rum a Primissario non adeò expeditè
 probari possit præscriptione legitima)
 liquidem ad probationem proprietatis
 vel dominii non sufficit probare titu-
 lum præcisè, sed etiam quòd ille, à

quo res est accepta, fuerit dominus.
text. & gl. in l. 12. C. de probat. Plu-
 ra hujusmodi commoda possessionis
 exhibent Ripa *in c. sepe de restit. spol.*
 Guido Papæ *decis. 356.* ac præ aliis
 plenissimè Andr. Cludius. *c. 1. rer.*
quotid. per tot. Ut adeò verissimum sit
 illud: *melior est conditio possidentis.* Et
 possessor qualiscunque hoc ipso, quia
 possessor est, plus juris habet eo, qui
 non possidet. *§. retinenda Inst. de in-*
terd. l. 2. ff. uti possidetis. Desipit igitur
 Primissarius, si, cum possit experiri
 in Possessorio aliquo, eligit Petitori-
 um, neglectò Possessorio.

Nec eum abstertere debent Advo-
 cati minus periti ratiuncula. Non, Ima-
 licet enim proprietas sit majoris mo-
 menti, quam possessio, & illa hanc
 absorbeat, difficiliùs tamen probatur
 proprietas quam possessio, ac longè
 duriores sunt partes agentis in Peti-
 torio, quam in Possessorio. Si autem
 semel vicit in Possessorio Primissarius,
 habebit omnia commoda possidentium:
 præsumitur dominus decimarum,
 percipit fructus durante lite in Petito-
 rio, rejicit onus difficillimum pro-
 bandi, decimas ad se pertinere, in
 Parochum, eúmque compellit ad par-
 tes actoris subeundas &c. Et facta
 etiam hypothesi, quòd in Possessorio
 caderet causâ, quòd tamen nunquam
 fiet, nisi imperitissimè tractet causam,
 Judicémque iniquissimum nanciscatur,
 salvum ipsi semper adhuc erit Petito-
 rium; non verò vicissim condemna-
 tus in Petitorio regredi posset ad Pos-
 sessorium; cum sententiâ in illo lata
 pariat

pariat exceptionem rei iudicatæ in Possessorio. Non 2. Hoc ipso, quod sententia in Petitorio excludat & absorbeat Possessorium, non vice versa, non debet omissio Possessorio statim ad Petitorium convolari. Dein rectè fit pluribus, quod paucioribus æquè securè, & commodè fieri non potest. Insuper Parochus Petitorium, post-

quam causâ cecidit in Possessorio, videat, quid lucraturus sit. Non quia non ita securus est Primissario in Petitorio de victoria, sicut in Possessorio: si in hoc aliquando victor, facilius etiam vincet in Petitorio propter commoda Possessionis, quam si immediatè Petitorium elegerit.

QUÆSTIO II.

An consultum sit Primissario instituere Judicium utrumque, Petitorium cumulando cum Possessorio?

PRO Affirmativa sic forsan pugnabis: potest Primissarius utrumque simul intentare; ergo consultum est cumulare utrumque; quia sic uno Judicio finietur tota causa; aliàs finitio Possessorio primùm foret inchoandum Petitorium, per consequens consuleretur laboribus & expensis: ac insuper, si Primissarius Actor deficeret in uno, mox juvaretur secundò, contra Parochus Reus forsan abstereretur à suscipienda lite, si videret duplici via se oppugnari. *Anteq.* autem probatur ex *c. 36. de testib. c. 10. de restit. spol. c. 21. de sent. & re jud. Clem. un. b. t. l. 12. §. nihil commune ff. de acquir. poss. l. 6. ff. de except. rei jud.* Nec dicas, possessionem nihil habere commune cum proprietate. *l. 12. cit. &* sicut possessio & proprietate sunt res porus diversæ, illaque facti, & hæc juris, ita etiam duas diversas pro utraque actiones competere, pro possessione interdictum seu actionem

personalem in factum, & pro proprietate rei vindicationem, consequenter in diversis Judiciis esse proponendum. *l. 53. ff. de O. & A. arg. l. 1. c. de fact. qui enim dominum se esse dicit, verfarium fatetur esse possessorem. l. 9. ff. de R. V. l. 1. c. ubi in rem dicit.* Siquidem hæc duo Judicia, Possessorium & Petitorium, non sunt contraria, licet sint diversa, sicut actiones sunt contrariae, sed tantum diversa, compatibles tamen: allegantur autem Jura solum actiones contrariae in eodem Judicio proponi non potest: possunt ergo cumulari hoc modo: *ego possideo, non tu: & hæc possideas, rem meam esse ajo:* sicut non sunt contrariae hæc duæ exceptiones: *Reo propositæ: nihil debeo: & hæc debeam, pacto mihi debitum remissum.* *Gonzal. ad c. 6. b. t. n. 18.* Nec ille, qui dominum se asserit rei & juris incompetentis, quale est jus decimandi in prædicta hypothese, fatetur adversarium esse possid-